

RECHTSPRAAK

Palomo Sanchez c.s./Spanje

Ontslag van vakbondsleden wegens het op grove wijze beledigen van medewerkers middels vaktijdschriftartikelen en cartoons, niet in strijd met artikel 10 en 11 EVRM

Sanchez c.s. (werknemers van Panrico) liggen al jaren overhoop met de bedrijfsleiding. Om die reden hebben zij in 2001 binnen het bedrijf een autonome, actieve vakbond opgezet, genoemd Nueva Alternativa Asamblearia (NAA). Om uiting te geven aan hun opvatting dat de directie en een aantal personeelsleden hun vakbondsacties tegenwerken, wordt op de cover van een informatiebulletin gezinspeeld op de kruiperige houding van sommige werknemers. Een karikatuur van het hoofd P:O en van twee werknemers suggereert dat zij hun beurt afwachten om het hoofd P:O seksueel te bevredigen. In twee artikelen wordt vervolgens ruige termen kritiek geuit op de directie en wordt ook verwezen naar dezelfde twee werknemers die ten voordele van de bedrijfsleiding hebben getuigd (tegen de vakbond en het personeel) in een rechtszaak die door de vakbond was aangespannen. De titel van het tweede artikel luidde 'when you've rented out your arse, you can't shit when you please'. Het informatiebulletin met de provocerende cover en de beledigende inhoud is onder de personeelsleden van het bedrijf verspreid en opgehangen op het aanplakbord van de vakbond, dat is gevestigd op de werklocatie van Panrico. Panrico heeft vervolgens de werknemers ontslagen. Voor de hoogste Spaanse rechter vechten de werknemers hun ontslag aan, met een beroep op vakbonds- en expressievrijheid. Het Grondwettelijk Hof is van oordeel dat het ontslag van de werknemers rechtsgeldig was en dat de vakbonds- en expressievrijheid geen bescherming biedt bij dergelijke kwetsende, beledigende en aanstootgevende publicaties. Werknemers hebben vervolgens een klacht wegens schending van artikel 10 EVRM aan het Hof voorgelegd (EHRM 8 december 2009 (Aguilera Jiménez)). Het Hof oordeelde dat geen sprake was van schending van artikel 10 EVRM. Werknemers hebben de zaak vervolgens voorgelegd aan de grote kamer van het Hof.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelt als volgt. Een vakbond die niet de mogelijkheid heeft zijn ideeën, gedachten en wensen vrij te uiten, wordt diens essentiële taak ontnomen. Bijgevolg, om de doeltreffende rechten van vakbonden te waarborgen, moeten nationale autoriteiten garanderen dat disproportionele sancties, vakbondsvertegenwoordigers er niet van weerhouden om de belangen van hun leden te verdedigen en tot uitdrukking te brengen. Vakverenigingsexpressievrijheid kan de vorm aannemen van nieuwsberichten, vakbladen, pamfletten en andere documenten. Het Hof herhaalt evenwel dat er een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen (ferme) kritiek en belediging. In het laatste geval

zijn sancties in beginsel toegestaan (zie *Skalka v. Poland*, no. 43425/98, § 34, 27 May 2003). Het Hof verwijst verder naar de 'general principles concerning freedom of opinion and expression' in de vijfde druk van de 'Digest of decisions and principles of the Committee on Freedom of Association of the Governing Body of the International Labour Office' in het bijzonder punt 154 ingevolge 'in expressing their opinions, trade union organizations should respect the limits of propriety and refrain from the use of insulting language'. In dit licht bezien, is het oordeel van de nationale rechter dat werknemers de grenzen van toelaatbare kritiek hebben overschreden, niet onjuist. Vervolgens dient het Hof te oordelen of de sancties – ontslag – proportioneel zijn. Dit is het geval. Daarbij wijst het Hof erop dat binnen arbeidsverhoudingen de grenzen van 'vrijheid van meningsuiting' (soms) eerder zijn bereikt, dan wanneer geen sprake is van een arbeidsverhouding. Dit komt omdat de arbeidsverhouding wordt beheerst door het goed werkgever- en goed werknemerschap, hetgeen met zich brengt dat van werknemers een zekere discretie kan en mag worden verwacht. Er is derhalve geen sprake van schending van artikel 10 EVRM (expressievrijheid) en/of artikel 11 EVRM (vrijheid van vakvereniging).

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 12-09-2011

Zaaknummer: 28955/06